

Майборода Л.А.

науковий співробітник

*лабораторії дистанційного професійного навчання,
Інституту професійної освіти НАПН України, Україна*

ОЦІНКА ЯКОСТІ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

В умовах пандемії та військового стану змішане навчання в Україні набуло актуальності та розвитку. Відповідно, набуває актуальності оцінка якості навчання майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання.

Для закладів професійної (професійно-технічної) освіти (далі – П(ПТ)О) функціонування в умовах змішаного навчання є раціональне поєднання дистанційної форми навчання у теоретичній підготовці та очного навчання у практичній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників. Тому, оцінювання якості навчання майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання, має здійснюватися в інтеграції критеріїв/показників загальноствановлених та критеріїв/показників, що вимірюють якість дистанційного навчання (далі – ДН) здобувачів освіти. Під загальноствановленими критеріями/показниками розуміємо орієнтовні критерії оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу П(ПТ)О та внутрішньої системи забезпечення якості освіти, що визначені у методичних рекомендаціях з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах П(ПТ)О та затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 06.05.2021 р. № 509 [1].

У даному переліку орієнтовних критеріїв представлена група показників щодо забезпечення ДН: 1) ступінь відповідності закладу освіти вимогам щодо науково-методичного та системотехнічного забезпечення для запровадження та здійснення ДН; 2) частка педагогічних працівників, які забезпечені відповідними технічними засобами та доступом до мережі Інтернет для здійснення ДН; 3) частка педагогічних працівників, які пройшли відповідну підготовку та володіють інформаційно-комунікаційними і психолого-педагогічними технологіями ДН; 4) частка здобувачів освіти, які мають відповідні технічні засоби та доступ до мережі Інтернет для ДН; 5) частка педагогічних працівників, які застосовують інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі. Проте, на нашу думку, зазначені показники є не достатніми для оцінки якості ДН майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання.

Отже, розглянемо оцінку якості ДН у вітчизняній педагогічній теорії і практиці. Спираючись на Положення про дистанційне навчання [2] та його

визначення поняття «дистанційне навчання», припустимо, що оцінювання якості дистанційного навчання має вимірювати: індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності майбутніх кваліфікованих робітників; спеціалізоване середовище й опосередковану взаємодію учасників навчального процесу; психолого-педагогічні й інформаційно-комунікаційних технологій.

У своєму дослідженні О. Спирін [3] обґрунтовує критерії і показники якості інформаційно-комунікаційних технологій навчання (ІКТН), щодо їх проектування, розробки й ефективності впровадження педагогічними працівниками. Критерії поділяються на зовнішні, до яких віднесено проектувальний, конструктивний, організаційний, комунікативний й гностичний критерії, та внутрішні критерії – диференціація, індивідуалізація, інтенсифікація процесу навчання і результативності навчальної діяльності. Вони оцінюють розробку інформаційно-дидактичного і навчально-методичного забезпечення навчального процесу ІКТН; наявність авторських навчальних матеріалів; реалізацію системи моніторингу і контролю якості впровадження ІКТН, організаційні можливості; якість комунікації із здобувачами освіти, прагнення до підтримки актуального стану і перспективного розвитку предметної галузі та особистісного розвитку педагога; диференціацію, індивідуалізацію й інтенсифікацію процесу навчання; результативність навчальної діяльності та ін.

Ю. Безрученков [4] до критеріїв, що визначають якість ДН відносить: якість навчального контенту; здатність здобувачів освіти до самостійної роботи; професіоналізм педагогічних працівників, зокрема їх готовність до організації дистанційного навчання; рівень організації навчального процесу; рівень підготовки здобувачів освіти до навчання в дистанційному режимі; якість онлайн-занять; проведення консультацій; взаємодія педагогів із здобувачами освіти, якість матеріально-технічного забезпечення дистанційного навчання (мережа, пристрої, платформа тощо).

Для добору цифрових технологій у реалізації змішаного навчання М. Мар'єнко, А. Сухих [5] до критеріїв віднесли: форму подання навчального матеріалу та мультимедійність; структуру представлення інформації; взаємодію з навчальним контентом; варіативність змісту навчального матеріалу.

У ході теоретичного аналізу ми дійшли висновку, що до критеріїв й показників оцінки якості ДН необхідно враховувати: якість організації ДН, якість застосування цифрових технологій педагогічними працівниками та здобувачами освіти у навчальному процесі, зокрема застосування цифрових та веб-ресурсів педагогічними працівниками, якість структури навчального матеріалу, якість подання цифрового навчального матеріалу та варіативність його змісту, якість взаємодії з навчальним контентом, якість проведення онлайн-занять та консультацій, здатність здобувачів освіти до самостійної роботи; рівень

підготовки здобувачів освіти до навчання в дистанційному режимі, якість матеріально-технічного й комплексно-методичного забезпечення ДН тощо.

Поєднання очної та дистанційної форми навчання дозволяє закладам П(ПТ)О продовжити підготовку майбутніх кваліфікованих робітників, що є надзвичайно актуальним питанням в умовах війни та повоєнного відновлення України, забезпечити доступність професійної освіти і зручність навчання здобувачам освіти.

Література

1. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» № 509 (2021) [.https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-z-pitan-formuvannya-vnutrishnoyi-sistemi-zabezpechennya-yakosti-osviti-u-zakladah-profesijnoi-profesijno-tehnichnoi-osviti](https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-z-pitan-formuvannya-vnutrishnoyi-sistemi-zabezpechennya-yakosti-osviti-u-zakladah-profesijnoi-profesijno-tehnichnoi-osviti)
2. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження положення про дистанційне навчання» № 466 (2013) <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>
3. Спірін О. М. Критерії і показники якості інформаційно-комунікаційних технологій навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2013). № 1(33). <http://eprints.zu.edu.ua/15476/>
4. Безрученков Ю. В.. Педагогічний контроль в системі дистанційного навчання. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2015. № 2. http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2015_2_3.pdf; <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8933>
5. Мар'єнко М. В., Сухіх А. С. (2021). Особливості організації змішаного навчання з використанням цифрових технологій. *Освітній дискурс*, 2021. № 4(32). С. 45-52. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/725700/>